

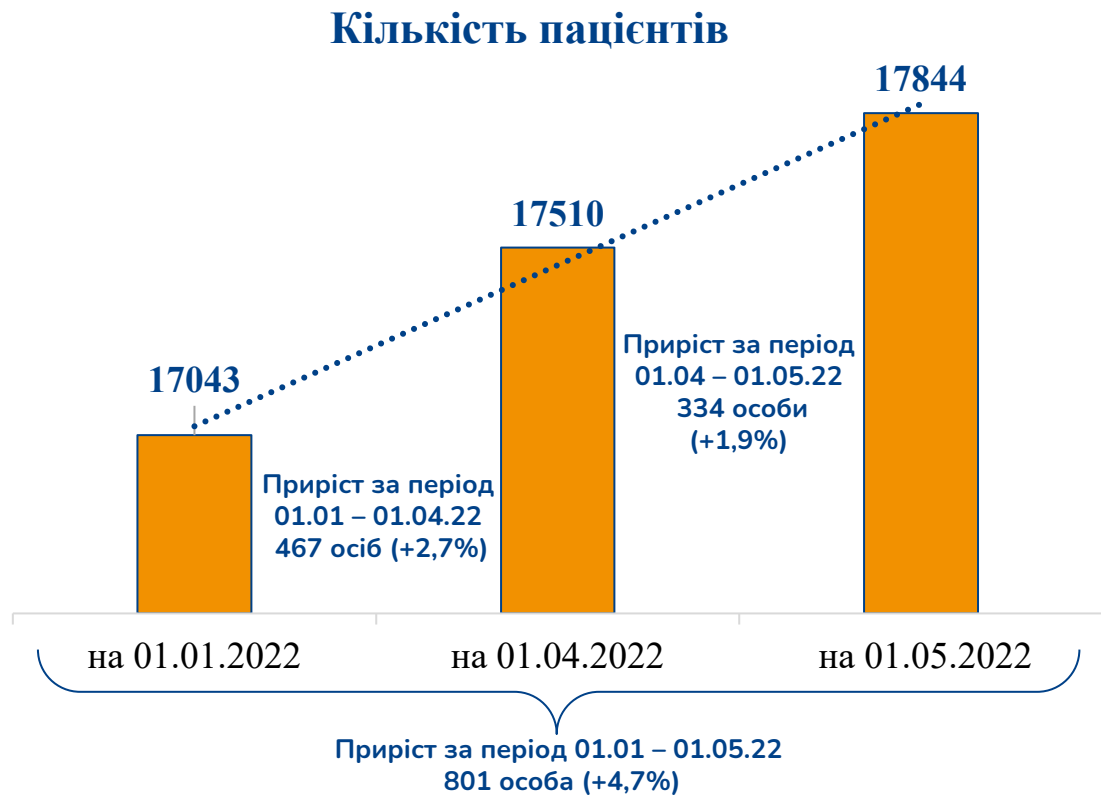

Ситуаційний звіт про доступ до програм замісної підтримувальної терапії в Україні

Станом на 1 червня 2022 року

В умовах війни одними з найбільш актуальних питань у сфері охорони здоров'я залишається питання забезпечення необхідного та безперервного лікування уразливих груп населення. Однією з таких груп є особи залежні від психоактивних речовин. Одним з найефективніших методів лікування осіб із психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів є замісна підтримувальна терапія (ЗПТ). Під час воєнної агресії питання забезпеченості та доступу до лікувальних препаратів для пацієнтів замісної підтримувальної терапії набуває все більшої актуальності.

Динаміка пацієнтів в програмі ЗПТ в Україні за період 01.01. - 01.05.2022

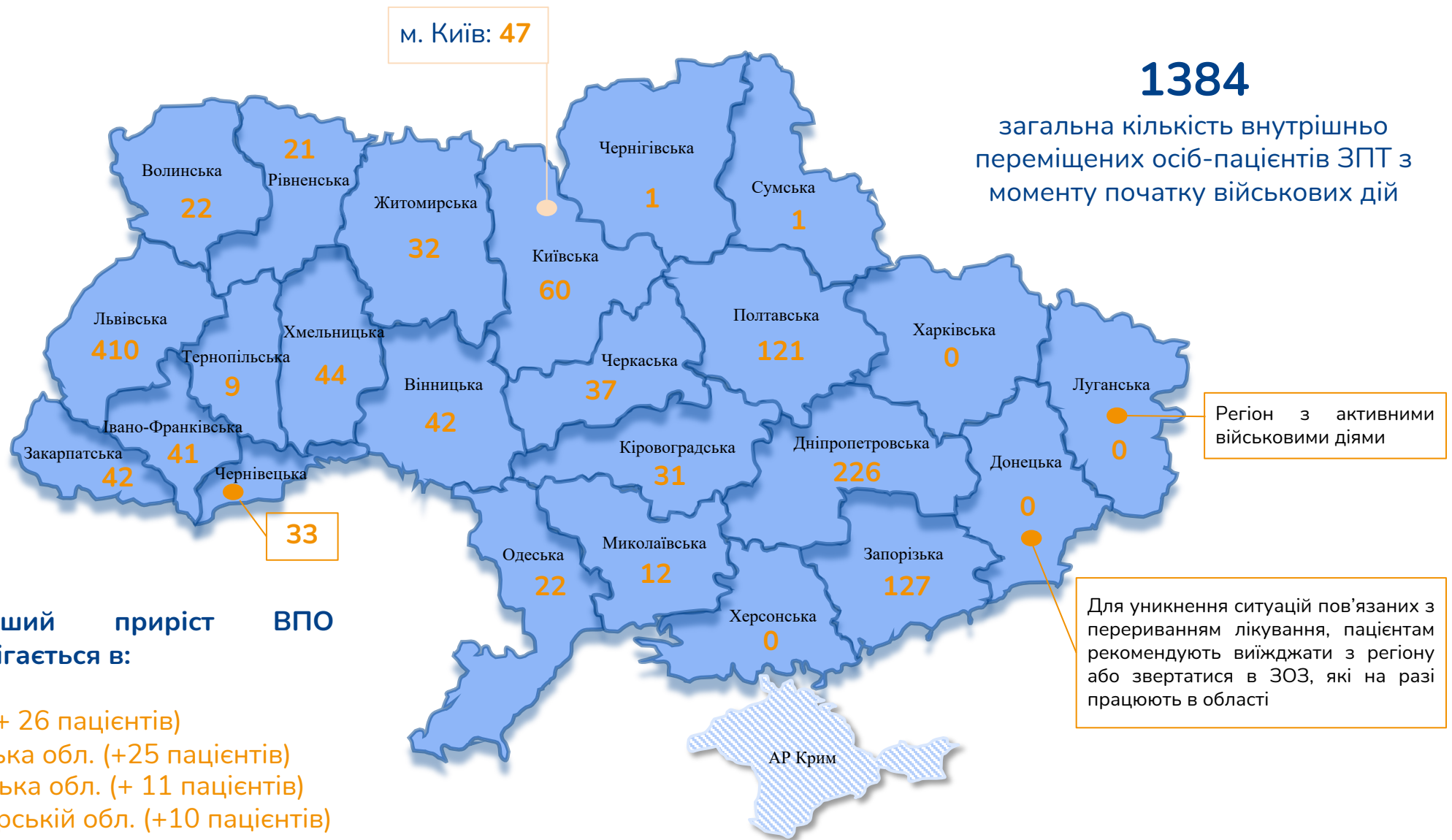
Негативні темпи приросту пацієнтів за період 01.01 – 01.05.22 зафіксовано у таких областях:

- Луганській (-100,0%)
- Донецькій (-43,2%)
- Харківській (-21,4%)
- Запорізькій (-17,7%)

Найбільший приріст пацієнтів за період відбувся у таких областях:

- Закарпатській (+100,0%),
- Львівській (+55,5%),
- Київській (+30,7%),
- Чернівецькій (+21,0%)

Інформація стосовно кількості внутрішньо переміщених осіб-пацієнтів ЗПТ у розрізі регіонів

Найбільший приріст ВПО спостерігається в:

- м. Київ (+ 26 пацієнтів)
- Запорізька обл. (+25 пацієнтів)
- Полтавська обл. (+ 11 пацієнтів)
- Житомирській обл. (+10 пацієнтів)

Кількість ВПО-пацієнтів ЗПТ (на період звітування)

Забезпеченість регіонів України лікувальними засобами (ЛЗ) ЗПТ

м. Київ: готується поставка препарату метадон відповідно до потреб КМКНЛ «Соціотерапія». Забезпеченість препаратом інших функціонуючих сайтів в межах стабільної.

Вирішено питання забезпечення препаратами ЗОЗ міста та області. Планується відновлення роботи комунальних ЗОЗ міста та видача препаратів на їх базі. Наказ про передачу залишків препаратів в межах ресурсів області на розгляді МОЗ України

Залишки препаратів визначити неможливо через активні бойові дії в регіоні та відсутність надання медичних послуг на сайті.

У звітному періоді було поставлено препарат в межах потреб області.

Готується поставка препаратів відповідно до потреб області

Забезпеченість визначити складно через обмеженість функціонування сайтів. Сайти, що наразі працюють, мають стабільну ситуацію із забезпеченістю.

За звітний період не було відновлено забезпечення лікування у ЗОЗ мм. Мелітополь та Бердянськ. Доставка препарату неможлива через окупацію та умови перетину блок-постів. Пацієнтам рекомендовано виїжджати на лікування у м. Запоріжжя. За звітний період надійшла заявка від регіону на поставку препаратів для потреб області. Заявка верифікується.

У звітному періоді поставлено частину препаратів відповідно до заявки регіону. Очікується чергова поставка препаратів метадон в межах додаткової потреби області.

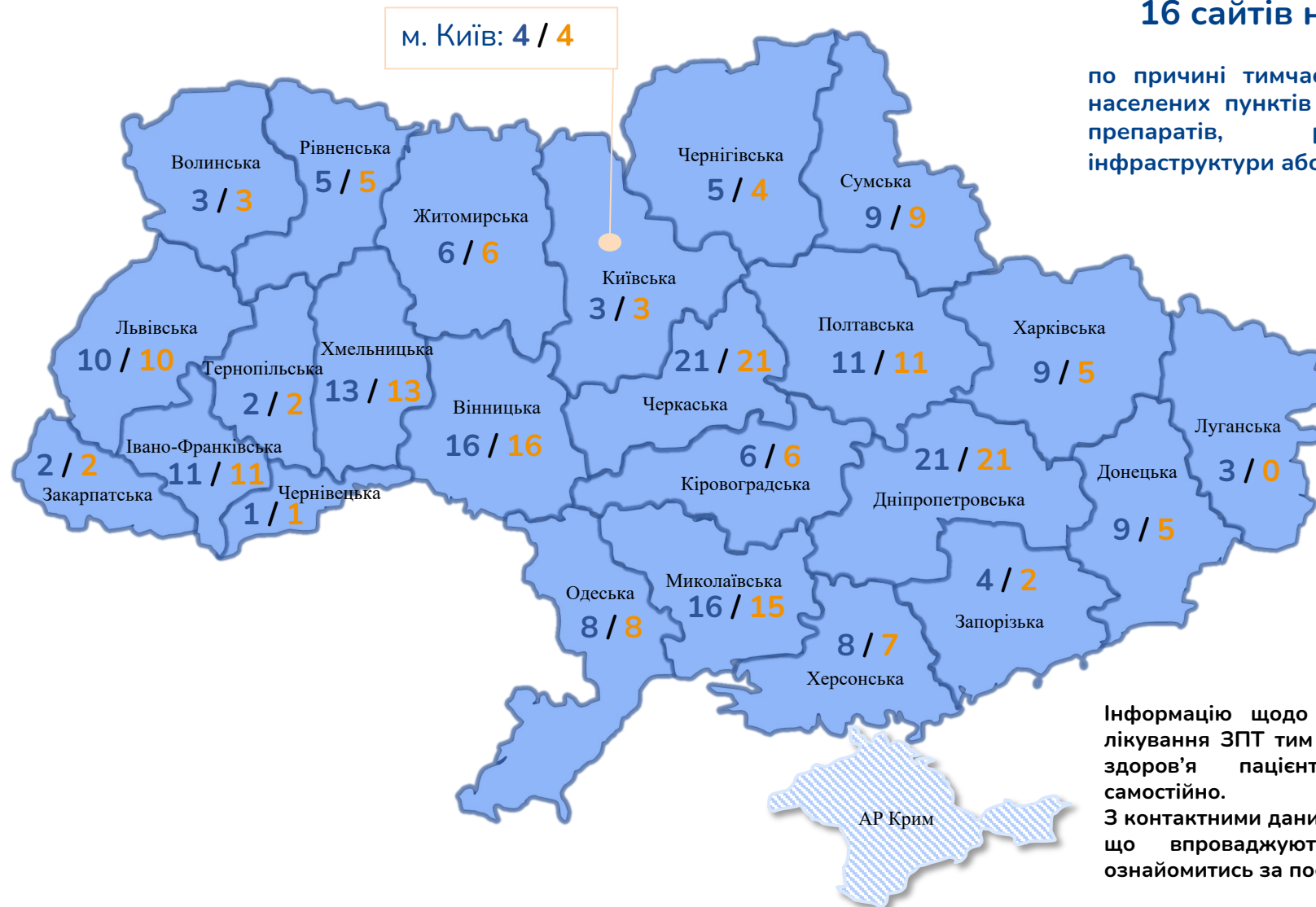
Наразі виникають складнощі з логістикою препарату до окупованої території. Неможливо визначити потреби регіону через повну відсутність зв'язку.

- Стабільна ситуація з забезпеченістю ЛЗ
- Регіон очікує на поставку препаратів
- Складне становище в регіоні

Інформація щодо закладів охорони здоров'я (ЗОЗ), що впроваджують ЗПТ

16 сайтів не функціонують

по причині тимчасової окупації регіону або населених пунктів та неможливості доставки препаратів, руйнування медичної інфраструктури або активних бойових дій.

Інформацію щодо стану актуальності надання лікування ЗПТ тим чи іншим закладом охорони здоров'я пацієнту необхідно уточнювати самостійно.

З контактними даними закладів охорони здоров'я, що впроваджують програму ЗПТ можна ознайомитись за посиланням: [Контакти ЗОЗ](#)

Кількість ЗОЗ, що працювали до війни /

Кількість ЗОЗ, що працюють на період звітування

ЗОЗ, що припинили надавати послуги ЗПТ

ПРИЧИНИ
ЗУПИНКИ
РОБОТИ

Донецька область:

КНП «Медичний центр з профілактики та лікування залежності м. Краматорськ»
КНП "Медичний центр з профілактики та лікування залежності" у м. Бахмут

Відсутність медичних працівників за наявності препаратів.

КНП «Медичний центр з профілактики та лікування залежності м. Маріуполь»
КНП «Центр первинної медико-соціальної допомоги №1 м. Маріуполь»

Руйнування закладів / активні бойові дії

Запорізька область:

КНП «Мелітопольський заклад з надання психіатричної допомоги»
КНП «Бердянський заклад з надання психіатричної допомоги»

Закінчення препаратів / окупація території / неможливість доставки препаратів

Луганська область:

КНП «Консультативно-діагностичний центр» Северодонецької міської ради

Активні військові дії / відсутність медичного персоналу

КНП Луганської обласної ради «Сватівська обласна лікарня з надання психіатричної допомоги»

Часткова окупація

КНП Луганської обласної ради «Центр психічного здоров'я»

Часткова окупація / активні військові дії / відсутність медичного персоналу

ЗОЗ, що припинили надавати послуги ЗПТ

НАЗВА ЗОЗ

ПРИЧИНИ
ЗУПИНКИ
РОБОТИ

Миколаївська область:

КНП "Снігурівська центральна районна лікарня" Снігурівської районної ради

Закінчення препаратів / окупація міста та неможливість доставки препаратів

Харківська область:

КНП «Куп'янське територіальне медичне об'єднання»
КНП Балаклійської районної ради Харківської області «Балаклійська центральна клінічна районна лікарня»

Тимчасова окупація території

КНП "Дергачівська центральна районна лікарня" Дергачівської районної ради
(сайт працює частково. Лише на видачу препарату бупренорфін)

Відсутність медичних працівників за наявності препаратів

КНП «Чугуївська ЦЛ ім. М.І. Кононенка»

Активні бойові дії

Херсонська область:

КНП «Генічеська центральна районна лікарня»

Закінчення препаратів / тимчасова окупація території та неможливість доставки препаратів

Чернігівська область:

КНП «Чернігівський обласний медичний центр соціально значущих та небезпечних хвороб» Чернігівської обласної ради

Руйнування закладу

Інформація стосовно оперативної ситуації в окремих регіонах

Інформація щодо часткового відновленню роботи сайтів в Донецькій області:

Назва ЗОЗ

Забезпечення програми ЗПТ
(період 15.05.-31.05.2022)

КНП "Медичний центр з профілактики та лікування залежності " у м. **Костянтинівка**

Забезпечено видачу препаратів **35** пацієнтам.

КНП "ЦПМСД№1" Краматорської міської ради

Заклад не припиняв надавати послуги від початку війни. Забезпечено видачу препаратів **48** пацієнтам.

КНП "Медичний центр з профілактики та лікування залежності " у м. **Покровськ**

Забезпечено видачу препаратів **24** пацієнтам.

КНП "Медичний центр з профілактики та лікування залежності " у м. **Слов'янськ**

Забезпечено видачу препаратів **27** пацієнтам.

КНП «Добропільська лікарня інтенсивного лікування»

Лікарня відновила надання медичних послуг пацієнтам наприкінці травня. Забезпечено видачу препаратів **4** пацієнтам.

ВАЖЛИВО! КНП "Медичний центр з профілактики та лікування залежності" у м. **Бахмут з кінця травня** заклад **не надає медичні послуги** через активні бойові дії в регіоні. За період 15.05.-31.05.2022 забезпечено видачу препаратів **7** пацієнтам.

ВАЖЛИВО! В межах періоду 15-31.05.2022 на базі працюючих ЗОЗ у Донецькій області вдалося надати послуги **145** пацієнтам.

ВАЖЛИВО! **6 сайтів** в Донецькій обл. забезпечували видачу препаратів пацієнтам. Однак, через закриття лікарні у м. Бахмут, загальна кількість ЗОЗ, які забезпечують реалізацію програми ЗПТ в області **на 01.06.2022 – 5 закладів.** Сайт в м. **Бахмут** надавав послуги протягом звітнього періоду, однак через активні бойові дії ЗОЗ наразі не надає медичні послуги. Наприкінці травня для пацієнтів було відкрито заклад в м. **Добропілля.** Наразі відсутній чіткий графік роботи сайтів, а активні військові дії в області не дозволяють говорити про стабільність роботи сайтів.

ВАЖЛИВО! Всі функціонуючі заклади області видають препарати пацієнтам для самостійного прийому терміном на **30 днів.**

Інформація стосовно оперативної ситуації в окремих регіонах

ВАЖЛИВО! Луганська область – єдиний регіон, де не функціонує жоден сайт ЗПТ.

ВАЖЛИВО! Залишки препаратів визначити неможливо через активні бойові дії в регіоні та відсутність надання медичних послуг на сайті.

Інформація щодо закладів охорони здоров'я області

КНП Луганської обласної ради «Сватівська обласна лікарня з надання психіатричної допомоги»:

- припинив роботу 06.04.2022 у зв'язку з окупацією міста (сайт було опечатано, доступ персоналу та пацієнтів неможливий)
- кількість пацієнтів на момент закриття – **25** осіб

КНП Луганської обласної ради «Центр психічного здоров'я» (сайти на базі ЗОЗ у м. Рубіжне та м. Лисичанськ):

- ЗОЗ у м. Рубіжне припинив роботу 04.03.2022 через пошкодження будівлі сайту
- ЗОЗ у м. Лисичанськ припинив роботу 25.03.2022 у зв'язку з закінчення препаратів та неможливістю здійснення поставки через активні бойові дії
- загальна кількість пацієнтів на сайті на момент припинення роботи – **149** осіб

КНП «Консультативно-діагностичний центр» Сєвєродонецької міської ради (видали залишки препарату):

- припинив роботу 02.04.2022 через руйнування приміщення ЗОЗ
- кількість пацієнтів на сайті на момент зупинки роботи – **70** осіб

Інформація стосовно оперативної ситуації в окремих регіонах

 ВАЖЛИВО! В області повністю **не функціонують 3 сайти ЗПТ** та **1 сайт функціонує частково** (в м. **Дергачі** забезпечується лише видача бупренорфіну).

 ВАЖЛИВО! Пацієнти з населених пунктів, де ЗПТ не проводиться, мали змогу отримувати препарати у м. Харків у визначеній точці видачі.

 ВАЖЛИВО! **4** з 5 працюючих закладів області видають препарати пацієнтам для самостійного прийому терміном на 30 днів.

 ВАЖЛИВО! З метою забезпечення безперервності програми ЗПТ в області, з урахування покращення оперативної інформації в регіоні, зокрема місті Харків, було прийнято рішення про **відновлення роботи комунальних ЗОЗ м. Харків**. В ході консультацій було отримано інформацію щодо наявності значної кількості залишків препарату. Передача цих залишків до ЗОЗ міста дозволить забезпечити безперервність лікування пацієнтам терміном від 1,5 до 3 місяців. Підготовлено наказ про передачу залишків. Наразі наказ на підписі.

Інформація щодо нефункціонуючих закладів охорони здоров'я області:

КНП «Чугуївська ЦЛ ім. М.І. Кононенка»:

- зупинена видача препаратів в середині березня через закінчення препаратів
- військові дії в місті не дозволяють забезпечити поставку препаратів. Персонал лікарні виїхав з міста
- на дату звітування на сайті перебуває **10** осіб (станом на 01.03. було 5). Частина пацієнтів отримує препарати в ЗОЗ м. Зміїв

КНП «Куп'янське територіальне медичне об'єднання»:

- видача препаратів ЗПТ була зупинена 12.03.2022 р. через окупацію міста
- станом на зупинку роботи на сайті перебувало **44** пацієнта. Наразі частина пацієнтів ЗОЗ отримують препарат в м. Харків.

КНП Балаклійської районної ради Харківської області «Балаклійська центральна клінічна районна лікарня»:

- припинено роботу 30.03.2022 через руйнування приміщення лікарні у зв'язку з військовими діями в місті
- станом на останній день роботи ЗОЗ на сайті отримувало лікування **16** пацієнтів. Частина пацієнтів отримує препарати на базі іншої визначеної точці видачі

КНП "Дергачівська центральна районна лікарня" Дергачівської районної ради:

- припинено роботу 08.04.2022 через окупацію міста та важку оперативну ситуацію в місті
- на сайті отримували лікування **30** осіб. Наразі лікарня працює частково лише на видачу бупренорфіну для **5** пацієнтів

Інформація стосовно оперативної ситуації в окремих регіонах

ВАЖЛИВО! Херсонська область наразі є тимчасово окупованою. Станом на 01.05. (дані офіційної статистики) на території області отримували лікування **693** пацієнти.

ВАЖЛИВО! **1 сайт** на території області (КНП «Генічеська центральна районна лікарня») не надає послуги ЗПТ з початку травня через закінчення препаратів на базі ЗОЗ та неможливість здійснення поставки.

ВАЖЛИВО! Було отримано інформацію щодо неможливості поставки наркотичних препаратів до області станом на звітний період у зв'язку з чим виникають ризики переривання програми найближчі 3 місяці.

ВАЖЛИВО! Станом на звітний період з регіоном повністю відсутній зв'язок (мобільний та інтернет).

Аналіз видачі препаратів для самостійного прийому

Станом на 01.05.2022 року в Україні **отримувало для самостійного прийому** (видача препаратів з ЗОЗ, в межах стаціонару на дому та за рецептом) **16 712 пацієнтів** (93,6%).

Відповідно до **Наказу МОЗ України від 04.03.2022 № 409** «Про надання паліативної допомоги та замісної підтримувальної терапії пацієнтам в умовах воєнного стану» на період воєнного стану дозволена видача препаратів для самостійного прийому з розрахунку **до 30 днів**.

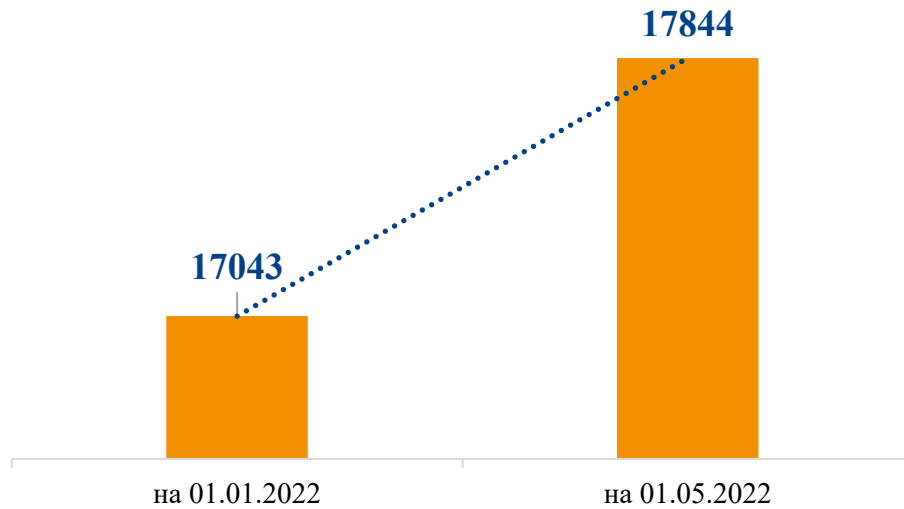

Станом на кінець звітного періоду препарати для самостійного прийому **до 30 днів** видавалися у **14 регіонах** на базі **41 сайту**.

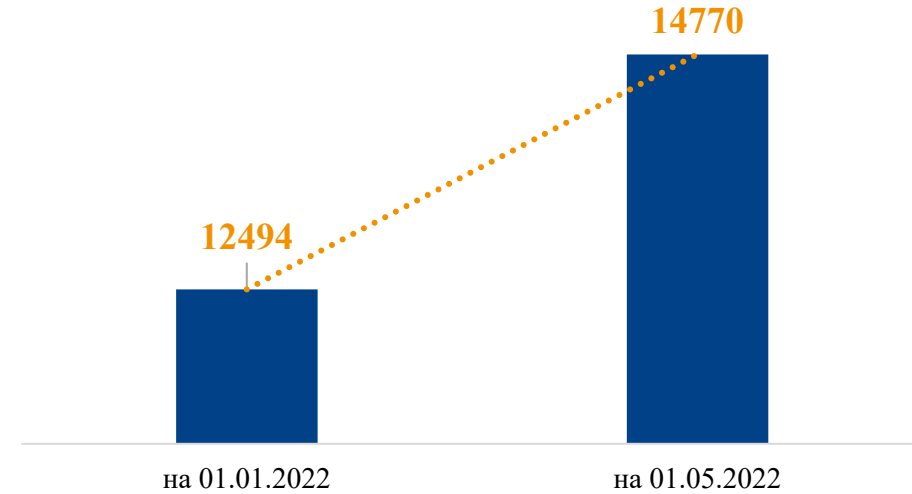
- У **Донецькій** та **Запорізькій** обл. **всі функціонуючі заклади** видають препарати для самостійного прийому терміном на 30 днів.
- У **Харківській** обл. **3** з 5 працюючих ЗОЗ видають препарати для самостійного прийому терміном на 30 днів.
- У **Миколаївській** обл. – **7** з 17 ЗОЗ видають препарати для самостійного прийому терміном на 30 днів (інформація неповна).
- У **Дніпропетровській, Одеській, Київській, Кіровоградській** обл. - **по 2 заклади** видають препарати для самостійного прийому терміном на 30 днів.
- У **Сумській та Житомирській** обл. та **м. Києві** - **по 4 ЗОЗ** видають препарати на термін до 30 днів (в м. Києві всі 4 функціонуючі заклади).
- У **Львівській, Чернігівській, Черкаській** обл. – **по 1 закладу** видають препарати для самостійного прийому терміном на 30 днів.

Динаміка змін в програмі ЗПТ за період з 01.01.2022 по 01.05.2022

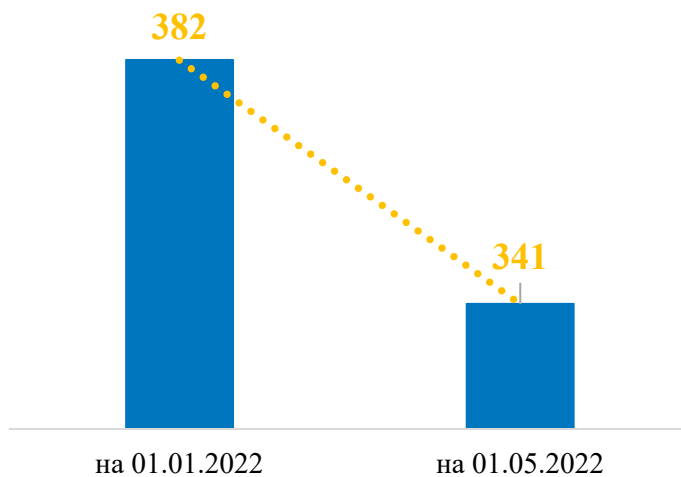
Кількість пацієнтів ЗПТ

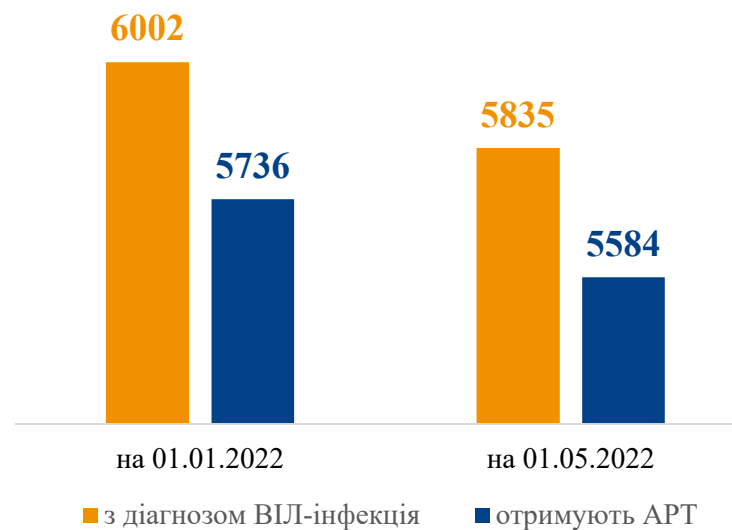
Видача з ЗОЗ для самостійного прийому кількість осіб

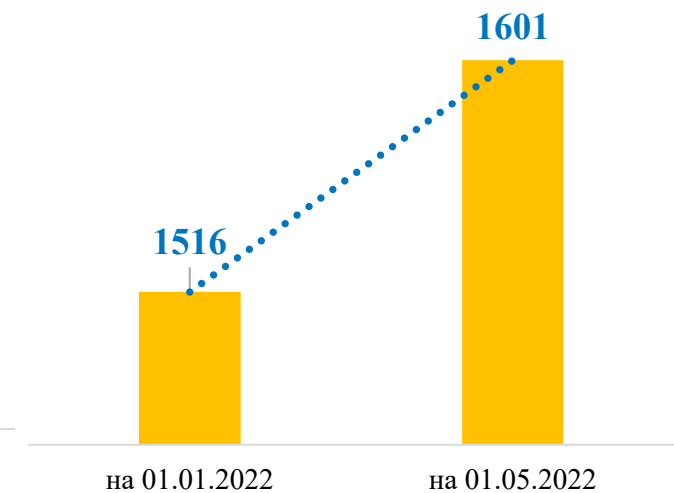
Видача за рецептом кількість осіб

Дані по супутнім хворобам кількість осіб

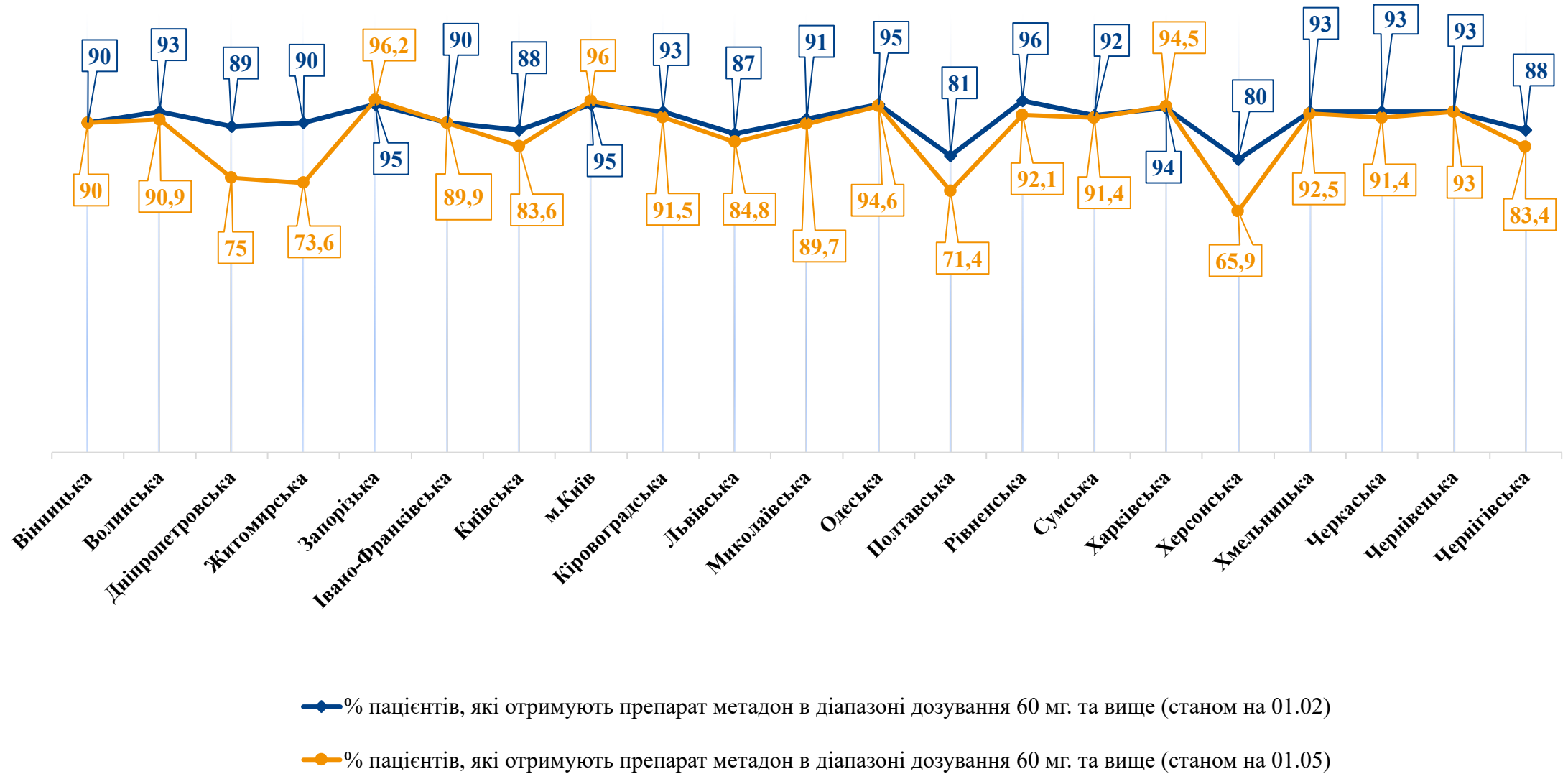

Стационар на дому кількість осіб

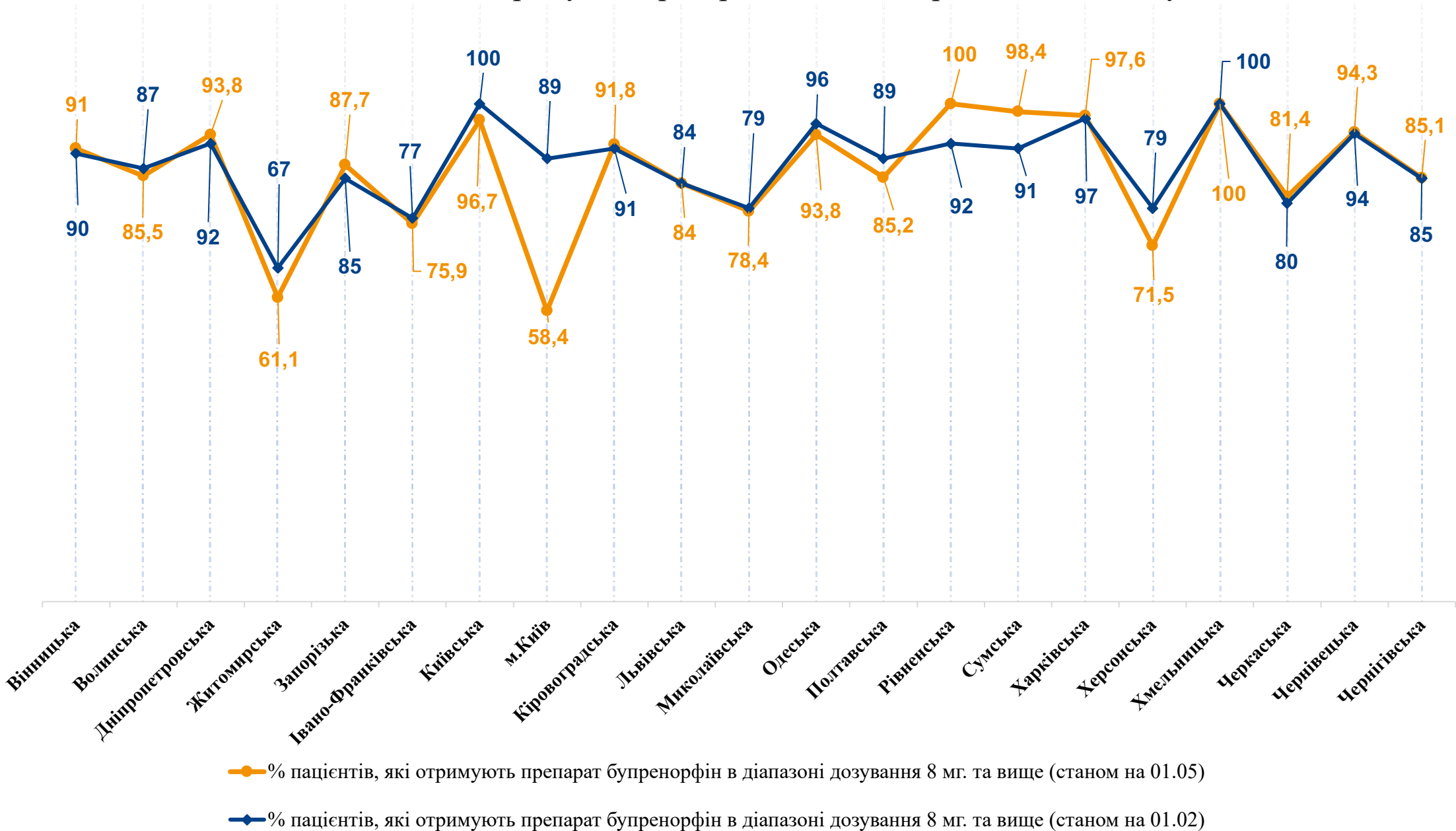
Аналітичні дані щодо зміни отримання дозувань пацієнтами Метадон

% пацієнтів, які отримують препарати в межах терапевтичного дозування

Аналітичні дані щодо зміни отримання дозувань пацієнтами Бупренорфін

% пацієнтів, які отримують препарати в межах терапевтичного дозування

Доступ до програми замісної підтримувальної терапії для переміщених осіб за межами України

56 пацієнтів

загальна кількість осіб, які розпочали лікування за кордоном

Найбільша кількість пацієнтів, відповідно до відзвітованих даних, проходить лікування в медичних центрах **Молдови** та **Австрії**, де отримують ЗПТ **14** та **12** осіб відповідно.

68 пацієнтів

загальна кількість осіб, які звернулися із запитом щодо лікування ЗПТ за кордоном

При виїзді за кордон пацієнтам рекомендується самостійно перевіряти інформацію про перелік місць, де є можливості отримання лікування ЗПТ.

Актуальну інформацію можна дізнатися за посиланням: [Отримання ЗПТ за кордоном](#)

Для безперешкодного отримання медичної послуги за межами України, пацієнту, що знаходився на програмі замісної підтримувальної терапії в Україні, важливо мати медичну виписку з України, що підтверджує факт того, що він/вона знаходиться на лікуванні ЗПТ та включає в себе інформацію про препарат та його дозування.

Представник Центру Громадського Здоров'я за супровід пацієнтів ЗПТ за кордоном:

Карасійчук Тарас - головний фахівець з управління та протидії вірусним гепатитам та опіоїдної залежності Центру громадського здоров'я МОЗ України.

Контактна інформація:

телефон: +380973183061

електронна пошта:

t.karasiichuk@phc.org.ua

[Національна гаряча лінія з питань наркозалежності та ЗПТ](#)
0-800-507-727

[ЕНРА. Інформація для ВПО-пацієнтів ЗПТ, що виїжджають за кордон](#)

[SoS Project. Сервіс #HELPnow](#)

Кількість переміщених осіб, які отримують ЗПТ за межами України (за інформацією іноземних ЗОЗ)*

Естонія: не отримала жодного звернення від пацієнтів з України.

Латвія: 9 пацієнтів звернулися та отримують послуги ЗПТ (з початку військових дій).
Всі 9 пацієнтів були у програмі ЗПТ в Україні у державних ЗОЗ (із підтвердженням).

Литва: 4 пацієнти звернулися та отримують послуги ЗПТ (з початку військових дій):
3 пацієнти були пацієнтами програми ЗПТ в Україні у державному ЗОЗ (із підтвердженням),
1 пацієнт був пацієнтом приватного ЗОЗ (без підтвердження), розпочав лікування із стадії індукції.

Словаччина: 7 пацієнтів звернулися та отримують послуги ЗПТ (з початку військових дій):
6 були пацієнтами програми ЗПТ в Україні у державних ЗОЗ (із підтвердженням),
1 був пацієнтом програми ЗПТ у приватній клініці, але через відсутність підтверджуючих документів розпочав лікування із стадії індукції.

Молдова: 26 пацієнтів звернулися та 14 з них отримують послуги ЗПТ (з початку військових дій):
6 осіб ніколи не були у програмі;
10 осіб були пацієнтами програми ЗПТ в Україні у державних ЗОЗ;
10 осіб були пацієнтами програми ЗПТ в Україні у приватних ЗОЗ.
Серед 14 осіб, що звернулися до ЗОЗ і отримують послуги ЗПТ:
у 10 пацієнтів була медична документація;
у 4 пацієнтів медичної документації не було і їх лікування було розпочато із стадії індукції.
6 особам було відмовлено у наданні послуги.
6 осіб після первинного звернення не зверталися до ЗОЗ повторно.

Румунія: 6 пацієнтів звернулися та отримують послуги ЗПТ (з початку військових дій):
6 пацієнтів були у програмі ЗПТ в державному ЗОЗ (із підтвердженням).

Угорщина: 4 пацієнти звернулися та отримують послуги ЗПТ (з початку військових дій):
4 пацієнти були пацієнтами програми ЗПТ в Україні у державному ЗОЗ (із підтвердженням).

Австрія: 12 пацієнтів звернулися та отримують послуги ЗПТ (з початку військових дій).

Нормативно-правові акти

Закон України «Про психіатричну допомогу»

Регламентує надання психіатричної допомоги в Україні в цілому, і особам з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання ПАР, зокрема. Відповідно до Закону лікар-психіатр одноосібно і без госпіталізації має право встановлювати діагноз психічного розладу

Наказ МОЗ України від 27.03.2012 № 200 «Про затвердження Порядку проведення замісної підтримувальної терапії осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів»

Основний документ, який регламентує впровадження ЗПТ в Україні.

Наказ МОЗ України від 09.11.2020 № 2555 «Про затвердження стандартів медичної допомоги «Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання опіоїдів»

Стандарт надання медичної допомоги при гострій інтоксикації опіоїдами, синдромі залежності від опіоїдів та стані відміни. Стандарт був розроблений відповідно до міжнародних клінічних настанов та затверджений на заміну застарілого протоколу.

Наказ МОЗ України від 04.03.2022 № 409 «Про надання паліативної допомоги та замісної підтримувальної терапії пацієнтам в умовах воєнного стану»

Наказ дозволяє лікарям на час військового стану видавати препарати ЗПТ пацієнтам для самостійного прийому, у т.ч. в умовах створеного стаціонару вдома та за рецептом, в обсягах, що не перевищують 30-денної потреби.

Пацієнт може отримати «на руки»
препарати ЗПТ **на 10 днів**

було

Основні зміни на час
військового стану

Пацієнт може отримати «на руки»
препарати ЗПТ **на 30 днів**

стало

Нормативно-правові акти

Наказ МОЗ України від 07.03.2022 № 425 «Про зберігання препаратів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів в умовах воєнного стану»

Наказом дозволено збільшити об'єми зберігання препаратів, у т.ч. які використовуються для ЗПТ, відповідно до трьохмісячної потреби.

Наказ МОЗ України від 20.04.2022 № 665 «Про забезпечення лікарськими засобами, що закуплені за кошти Державного бюджету України на 2021 рік, осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів, які отримують лікування із використанням препаратів замісної підтримувальної терапії в умовах воєнного стану»

Відповідно до наказу, на час воєнного стану змінено правила поставок препаратів ЗПТ. Препарати поставлятимуться не відповідно до затверджених розподілів, а відповідно до поданої потреби ЗОЗ чи ДОЗ.

ЗОЗ подають на МОЗ та ЦГЗ заявку на поставку препаратів відповідно до власної потреби.

ЦГЗ розглядає, верифікує і після цього передає заявку в ДП «Медзакупівлі України» для організації доставки.

ДП «Медзакупівлі України» на основі поданої потреби організує доставку препаратів до ЗОЗ.

Важливо, щоб заявка була надана приблизно за місяць до закінчення препарату. Чим менше строк подачі, тим більше ризику, що доставка може бути зроблена невчасно.

Постанова КМ України від 13.05.2013 № 333 «Про затвердження Порядку придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я»

Постановою затверджено основні правила поводження з наркотичними засобами, психотропними речовинами і прекурсорами, в т.ч. і пацієнтами, а також правила їх повернення до ЗОЗ.

Наказ МОЗ України від 07.08.2015 № 494 «Про деякі питання придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я»

Наказом затверджена медична документація для обліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та правила її ведення.

Джерела інформації

Щотижневий брифінг Центру громадського здоров'я України
з питань ЗПТ
Кожної середи о 16:00

Zoom-
конференція

Офіційний сайт Центру громадського здоров'я

[Перейти](#)

Сайт Євразійської асоціації зниження шкоди

[Перейти](#)

Сторінка SoS Project

[Перейти](#)

Сайт БФ «Надія та Довіра»

[Перейти](#)
